

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 30.—
za en mesec . . . „ 2-50
za Nemčijo celoletno . . . „ 34.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 40.—

V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . „ 2-30
V upravi prejemni mesečno . . . „ 2.—

Sobotna izdaja:
za celo leto . . . „ 7.—
za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENEK

Inserati:
Enostolpna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . po 30 v
za dva in večkrat . . . „ 25 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.

Poslano:
Enostolpna pettivrsta po 60 v
Izhaja vsak dan izvenemski nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 28.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Boj za mir.

Dunaj, 2. dec. 1917.

Že v petek zvečer so »Česky svaz«, »Jugoslovanski klub« in »Ukrajinska zveza« podali skupen komunike, v katerem zahtevajo, da se sprovede samoodločba narodov in se izraža bojazen, da bo znana Seidlerjeva izjava miru samo škodovala. Seidler namreč trdi, da pač privoščiti, da si narodi v Rusiji določijo po lastni odločitvi državno obliko, kakor si jo žele, to stran granic pa to ne gre, ampak moreta le avstrijski in ogrski parlament odločiti o Čehih, Ukrajincih, Poljakih in Jugoslovanih. On pravi, saj imamo v Avstriji splošno, enako volilno pravico, pa naj tam Slovenci, Čehi itd. dosežejo »samoodločbo«. Glede ogrskih Slovkov in Rumunov pa tega ni rekel, a velja tudi zanje. Skratka, po Seidlerju je samoodločba narodov v tej monarhiji že sprovedena! Tako nekako, kakor je svojčas rekel grof Tisza v odgovoru na američansko noto: pri nas na Ogrskem je samoodločba narodov že sprovedena!

Zato so jugoslovanski poslanci roko v roki s Čehi in Ukrajinci nastopili z resnim pozivom, naj se vendar miru ne ubije vnaprej s temi usodnimi metodami. S tem se daje v roko orožje protivnikom miru! Mir se le oddalji s tem počenjanjem, vsaj pride vse to prikrivanje prav hitro na dan! En trenutek morda se stvar lepo svetli, potem pa pride ogorčenje, ki ga znajo onkraj granic tako dobro uporabiti. Toliko hujše bo potem razočaranje.

Na nemški strani je edino poslanec Zenker takoj razumel, da tako postopanje le škodi. Zato je interpeliral že v petek, žalaj se je rusko noto popačilo. Drugi pa danes zaganjajo krik nad Čehi in Jugoslovani.

V prostaškem tonu zabavlja »Reichspost«, ki zopet enkrat podtika in obrekuje. Je li se to strinja s katoliškim načelom, da se pokriva koruptne metode? Da se tako jasna nasprotja, kakor so v Seidlerjevi izjavi in v zahtevi po »garancijah za narodno samoodločbo«, prezira in psuje onega, ki opozarja, da preko njih ne pridemo s

sofizmom, ampak je veliko boljše, da se položaj prizna odkrito? Je li »Reichspost« res tako naivna, da vidi samoodločbo, na pr. Slovencev, v tem, da imamo pravico v parlamentu kaj predlagati? Je li v tem samoodločba Jugoslovancov, če naj ostane dualizem in pri nas celo province? Bodite raje pošteni in recite: samoodločbo narodov odklanjamo! Teža pa si »Reichspost« ne upa, ker potem bi celo njenim bralcem jasno postalo, kdo bo vzrok, če bo vojna še dalj trajala. Vemo, da bodo vzrok oni, ki ne puste, da se sprovede samoodločba narodov, kakor je formulirana v naših deklaracijah.

Tudi »Fremdenblatt« napada Slovence.

Premirje na ruskem bojišču.

AVSTRILJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 3. decembra. Uradno:

V zadnjih dneh se je sklenilo v četrtem odseku ruske fronte premirje; sklenile so ga divizije in zbori med seboj.

Pri Pripjatu je neka ruska armada sklenila z nasproti stoječim poveljstvom zaveznikov formalno premirje.

Rusko odposlanstvo je prekoračilo včeraj naše črte, da uvede s pooblaščenji zveznih armad premirje na celi ruski fronti.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 3. decembra. Veliki glavni stan:

V številnih odsekih ruske bojne črte so divizije med seboj sklenile krajna premirja. Z neko rusko armado od Pripjeta do južno od Lipe se je sklenilo z več generalnimi poveljstvi premirje. Pogajajo se tudi drugod. Rusko odposlanstvo je došlo v poveljsko področje maršala princa Leopolda Bavarskega, da dovede do splošnega premirja.

Pogajanja o premirju.

Dunaj, 3. nov. (K. u.) Vojni tiskovni stan, 3. t. m. opoldne: V področju bojne črte maršala princa Leopolda Bavarskega so se pričeli danes o premirju pogajati; avstrijsko vojno vodstvo zastopajo posebno pooblaščenji višji častniki generalnega štaba. Rusko odposlanstvo, ki smo je sprejeli na naših črtah včeraj ob 4. uri 30 min. popoldne, se je še zvečer odpeljalo v kraj, kjer se pogajajo.

Berlin, 3. dec. Wolff: Dne 1. decembra 1917 se je sklenilo z neko rusko armado premirje od južnega brega Pripjet proti ju-

češ, njihovo stališče je nestrinljivo z obstojem monarhije. To pa nikakor ni res. Imamo prepričane federaliste v krogih, ki so boljši Avstrijci kakor so pisci v »Reichspost«. Imamo celo take, ki mislijo, da monarhija le v federalizaciji doseže svoj spas! Mari bi »Fremdenblatt« povedal, da naše stališče ni stvorljivo s privilegiji Madjarov in Nemcev! To bi i mi podpisali. Tisti, ki prikrivajo ljudstvu, da morajo ti privilegiji pasti, ti so pravi podaljševalci vojne. Oni namreč branijo pot samoodločbi narodov, ki nam lahko prinese takojšen mir.

Slovanski poslanci si dela za svoje narode ne bodo dali predpisati od zlobnih ali kratkovidnih politikov in novinarjev!

gu do južno od Lipe. Dne 2. decembra 1917 ob 10. zvečer so v tem odseku vse sovražnosti prekinili. Dogovori tičejo občevanja obeh črt, premikanja čet, dela in letalcev. Odpove se premirje na vsaj 48 ur, prej se sovražnosti ne smejo pričeti.

Berlin, 3. dec. Wolff: Dne 26. novembra je ljudski komisar vojnih in mornariških zadev in vrhovni poveljnik ruskih armad gospod Krilenko po parlamentarni vprašal, če je nemški vrhovni poveljnik pripravljen, da se prične takoj pogajati o premirju. Še isti dan je odgovoril vrhovni poveljnik na vzhodu, princ Leopold Bavarski, da je pripravljen in pooblaščen, pogajati se z ruskim vrhovnim vojnim vodstvom o premirju. S parlamentariji so določili kraj in čas kje naj se pooblaščenca ruska komisija sestane s primerno pooblaščenim komisijo nasprotne stranke. Ruska komisija je prišla dne 2. decembra ob 4. uri 30 minut v dogovorjeno mesto od tam se je podala takoj v kraj, ki je določen za pogajanja; tja so prišli 3. decembra opoldne.

Ruska armada za mir.

Bern, 3. dec. »Bund« je poročal: Vseh 12 ruskih armad na 1600 km dolgi ruski bojni črti je izjavilo, da soglašajo z mirom brez aneksij in odškodnin. Tudi kavkaške čete so se za to izjavile.

Boljševiki v glavnem stanu.

Dunaj, 2. decembra. (K. u.) Iz inozemstva se poroča, da so se boljševiki polastili Mohileva, glavnega stana ruskih armad. Duhonin, njegovi pristaši in častniki vojaških odposlanstev sporazuma so pogabili.

Berlin, 2. decembra. (K. u.) Wolff: General Duhonin in vojaški zastopniki sporazuma so pogabili iz ruskega glavnega stana. Boljševiki so gospodarji brezlične brzjavne postaje ruskega glavnega stana.

Amsterdam, 2. decembra. (K. u.) »Times« poroča iz Petrograda: Krilenko je zapovedal armadam, naj prekinajo boj; a naj postopajo previdno; naj se ne bratijo s sovražnikom in počakajo, kako da bodo pogajanja izpadla.

Maklakov odstavljen.

Petrograd, 2. decembra. (K. u.) Trockij je odstavil ruskega veleposlanika v Parizu Maklakova.

V Petrogradu.

Stockholm, 3. decembra. V Petrogradu je zavladalo velikomirno veselje, ko so izvedeli, kaj da sta osrednji veleposlaniki odgovorili na mirovno ponudbo Rusije. Skoraj vse hiše so razobesile zastave; poleg ruske so razobesili bele zastave. Ljeningovski stališče je njegov mirovni nastop zelo okrepil.

Kaledinovi kozaki.

Genf, 3. decembra. »Agence Havas« je poročala iz Moskve: Kaledinovi kozaki so obkolili mesto Rostok ob Donu; Kaledinove čete štejejo 19 konjeniških polkov, 12.000 mož pehote, 9 baterij, 6 oklopnih avtomobilov in 20 strojnih pušk.

Boljševiki so vzeli iz moskovske državne banke pol milijarde zlata.

Stockholm, 28. nov. Iz Haparande: Boljševiki so vzeli iz moskovske državne banke pol milijarde zlata.

Kje sta Kornilov in Kerenski.

Stockholm, 1. decembra. (K. u.) Izjavili so se vsi poskusi Trockega, da bi občeval z diplomati sporazuma. Polkovnik Erhard v Bihonu je brzojavil, da je Kornilov še vedno zaprt. Kje je Kerenski, se ne ve; boljševiki sumijo, da je pobegnil na Finsko.

Ruski parlament.

Stockholm, 3. decembra. Petrograjska »Pravda« je poročala: Izvoljeno rusko ljudsko zastopstvo se bo zbralo še v decembru. Dve tretjini novoizvoljenega parlamenta sta za mir.

Odstranjeni zastopniki sporazuma s fronte.

Rotterdam, 3. decembra. »Daily Chronicle« je poročal: Novi ruski vrhovni poveljnik je odredil, da morajo vsi tuji pooblaščenji in vojaški atašaji takoj zapustiti glavni stan in odpotovati v Petrograd.

Položaj v Rumuniji.

Rotterdam, 3. decembra. »Morning Post« iz Petrograda: Delavski in vojaški svet je pozval zvezno rumunsko armado, naj sklene takoj premirje.

Rotterdam, 3. decembra. »Times« so poročale: Rumunski poslanik je izjavil, da Rumunija vojske ne more nadaljevati, če se prične Nemci in Rusi o premirju pogajati.

LISTEK.

V Gradež!

(Izvirno poročilo »Slovenec«, — Od vojnotiskovnega urada dovoljeno).

Gradež, novembra 1917.

Ko je vlak zapustil dolino Rozandre po progi, ki skoroda visi nad divjimi prepadi, se je razgrnil istrski Breg tja do Miljskega zaliva in tržaških predmestij v svetlo, mesečno noč. Ob progi so trepetale srebrne oljke v lahнем vetru, tam doli je ležalo morje, mirno, pokojno, v mesečno odeto. Nekaj svetlih lučk je gorelo ob obrežju. Zaliv je rezal širok pramen čuječega žaromet in visoko nad njim je žarela večernica z vsem sijajem jesenske noči.

Po strmi rebri je polzel vlak k Sv. Andreju preko tirov, prepletajočih ogromno postajo. Nikdar ni Trst lepši, nego v jasnih, svetlih nočeh, ko lije mesečina razkošno luč preko morja hiš, ko leži svetlonodra nad temno Adrijo in jo vnema s tajnim, mehkim ognjem.

Trst je z osvoboditvijo Gorice in Furanije praznoval tudi svoje odrešenje. Duša mora, z grozo in smrtno napolnjena, ki e težila na njem, je raztrgana. Kot iz mučnih sanj se je prebudil, zadihal svobodni zrak in verjame, da ne bo slišal več bob-

nenja tisočerih topov, ne šklepetanja šip, ne ječanja kraških skal ob borbah stotisočev, ki so krvaveli zanj. Grabežljiva roka, ki je v nenasični poželjivosti prihajala vedno bliže Trstu — je odsekana, ostalo je le razdejanje, opustošenje in polje mrtvaških okostij. Ni mesta na svetu, ne v zgodovini, za katero bi se bile tolike množice toliko časa in s tako srditostjo ob neizmernih žrtvah ljudi, kot je Trst. Cel narod italijanski je doživel katastrofo ob njem. Zdaj leži Trst miren in pokojen ob svojem morju, v toplo mesečno okopan, kot da se ni zgodilo ničesar.

Ulice so še spale v zgodnjem jutranjem somraku, ko sem se bližal proti luki, odkoder naj me parnik prepelje v Gradež. Da, tudi prosta luka je oživela, živahno vrvenje se je pričelo po skladiščih in ni več daleč čas, ko se bo zopet stekalo vanjo bogastvo sveta.

Megle so pokrivalo robove tržaških hribov, toda ko je parnik zapušal luko, je vžžarela nad Trstom ogromna plamenica: solnce je stalo ob robu brezoviškega Krasa še nekoliko zasirto, toda njegovi krvavi žarki so prodrli umazano zaveso megle in se v dolgih žarečih pramenih razpršili po mestu, na morje, vsepovsod.

Počasi nam je izginil Trst izpred oči. Na krovu so odmevali kljci statistih in lepih mornarjev v mehkem dalmatinskem narrečju. Kapitan, tudi Hrvat, je slonel ob po-

veljniškem mostu in upiral oči v furlansko obal. Že smo prehiteli Miramar, ki se je belil na ozkem pomolu izza zelenja. Zagledali smo prve hiše razrušenega Tržiča. Na desni se je izza sivega skalovja vspel okorni hrbet Grmade z razvalinami Devina ob vzhodu. Nad leto dni je butala vanjo laška armada vojvode d' Aosta, nestetokrat je ležal na njej bobneči ogenj ognjenih žrel in je ovil s plamenčim venecem smrti in razdejanja — vse zaman. Koliko krvi je popil trd, žejni Kras dan z dnem, koliko življenj je ugasnilo med razritim, pustim skalovjem? Misel za mislo je švigala po možganih, ena strašnejša od druge in se rogale vprašanju mojega srca: zakaj vse to?

Gladka morska ravan je blestela, v tisočletni pesmi je šumelo morje ob bokih ladje, ki je hitela proti lagunam Gradeža. Morski golobi so se kričaje dvignili iz vode in plahuteli z okornimi peruti kot težke misli. Oglejski zvonik se je izvil iz meglenih koprne, ki je pokrivala furlansko obal in na obzorju. Na laguni, ki sega daleč v morje, so se zasvetile prve hiše Gradeža, ki v polkrogu objemajo visoki benečanski zvonik stare bazilike. Skozi lagune je parnik dospel do iz tramovja in desk zbitega pomola, kjer smo se izkrcali.

Gradež ni veliko trpel. Nekaj hiš je poškodovanih od naših bomb, kjer so bila nastaniena poveljstva torpedne in letalske

postaje. Ob umikanju so Lahi sežgali par hiš, kjer so bila skladišča, in pa hangarje na otoku Gorgo. Sicer je Gradež ostal nepoškodovan: še so ob obali kabine kopališča v zapuščenem stanju, še se stiskajo v ozkih ulicah hišice ribičev, značilne za vsako obmorsko mesto. Stari, osiveli ribiči slone ob nizkih vratih in te zro z dobrovoljnim pogledom. Po slepih ulicah, »colle« imenovanih, se podé živi gradeški otroci, bosonogi, veseli, razposajeni. In iz za teh nizkih, umazanih hišic se dvigajo ponosne stavbe hotelov, penzionov in restavracij, ki so komaj zadostovale za tisoče letoviščarjev raznih narodnosti ob gorskih zaledjih miru. Toda če stopiš v tak hotel, nekda luksuriorno opremljen z vsem komfortom, te obide groza: vse je razbito, nobištvo in oprema, posode in slike. Najlepše vile so Lahi koj ob prihodu oplenili in odpeljali vse dragocenosti v Italijo in v — strelske jarke na Doberdob. Od razkošnega kopališča ob Adriji so ostale same stavbe, ki čakajo zaman novih gostov in gorkega življenja, ki je valovilo v njem nekoč.

Pod mrak so bile v veličastni baziliki večernice, zvesto ljudstvo Gradeža je klečalo po klopih in dekleta so pela litanije z otožnim napevom. Stari don Giuseppe je z oslabeлим glasom molil molitev miru in želje vseh so se zile v željo:

»Da la pace, Madonna di laguna, da la pace!«

Boljševiki ne dobavljajo rumunski armadi živil.

Rotterdam, 3. decembra. »Daily Mail« je poročal iz Petrograda: Vlada boljševikov je zapovedala, naj se živila rumunski armadi več ne dobavljajo.

Ukrajinska republika. — Neodvisnost Besarabije.

Bern, 3. dec. (K. u.) Iz Petrograda preko Pariza: Ukrajinska vlada je razglasila v Kijevu republiko temeljem federacije z Rusijo. Nova republika obsega gubernije Kijev, Podolje, Volinija, Poltava, Jekaterinoslav, Herson in Tavrida.

Bern, 3. dec. (K. u.) Iz Pariza: V Kišinevu so razglasili samoupravo Besarabije.

Tajna pogodba z Italijo.

Stockholm, 2. (K. u.) »Pravda« objavlja tajno pogodbo, ki jo so sklenile Angleska ter Francoska in Rusija z Italijo, da zagotove enotni pomoč Italiji. V pogodbi se glasi: Italija dobi delež pri vojni kontribuciji, ki odgovarja njenim žrtvam in naporom. V slučaju, da se razširijo angleske in francoske kolonije v Afriki na račun Nemčije, priznava Anglija in Francoska pravico Italije zahtevati kompenzacije svoje posesti v Eritreji, Somali in Libiji. Francoska, Angleska in Rusija se zavežejo, da bodo Italijo v tem podpirale, da se prepreči sv. Stolicu podvzeti diplomatske korake za dosego miru ali za rešitev vprašanj, ki so v zvezi z vojsko.

In Italija?

Lugano, 3. dec. »Corriere della Sera«, ki je navadno o položaju dobro poučena, je zapisala: Hertlingova izvajanja lahko uvedejo mirovno ponudbo Italiji.

Premirje z Italijo je mogoče, dasi moramo seveda take vesti presojati z največjo previdnostjo. Po naši ofenzivi je, tako so pisali švicarski listi, obiskal italijanski poslanik v Švici večkrat nemškega poslanika, katerega je potem kancler sprejel v avdijenci. Potrpimo: saj bomo kmalu videli, kako se bo položaj razvil. Upajmo in želimo, da bo sedanjim pogajanjem z Rusijo sledil kmalu tudi mir in da bo sledil miru z Rusijo kmalu svetovni mir. Bog daj, naj angelj miru že o Božiču zapoje himno miru.

Iz državnega zbora in delegacij.

Dunaj, 8. decembra.

Danes so se sestale delegacije. Zanimanje za nje je veliko, in toliko bolj, ker stojimo v pogajanjih z Rusijo radi premirja.

Dr. Korošec, Stanek in Petrušević so v imenu slovanskih strank že davno v parlamentu vložili interpelacijo na ministrskega predsednika radi potvorenje ruske cirkularne note z dne 28. nov., iz katere je naš zunanji urad izpustil rusko zahtevo glede samoodločbe narodov ter jo kot tako priobčil.

Danes zvečer vložil dr. Korošec podobno le še ostrejšo interpelacijo tudi v delegacijah. Razumljivo je, da je to vladni silno neljubo. Zato je vlada dala danes popoldne razširiti vest, da bode delegacijsko zborovanje jutri prekinjeno radi dogodkov na Ruskem. To je sedaj šele govorica, ki jo vlada menda širi zato, da bi oplašila slovanske delegate, kar pa se ji ne bo posrečilo.

V parlamentu se je danes pričela razprava o nagodbi z Ogrsko. V imenu Jugoslovanskega kluba je danes govoril prol. Spinčić. Razprava mora biti končana v sredo. V sredo ob 6. uri zvečer bo glasovanje o nagodbi.

Dunaj, 3. dec. Zbornica bo rešila v treh sejah obe nagodbeni predlogi. Predsednik dr. Grob je otvoril sejo ob pol enajstih popoldne. Predlaga, naj se vodi glavna in podrobna razprava o vseh zakonih v eni debati. Govorniki čas posameznih govornikov naj ne presega eno uro. Glasovanje se vrši v sredo ob 5. uri popoldne. Predlogi predsednika se sprejmejo.

Poročevalec Miklas (nem. kršč. soc.) razpravlja o posameznih določbah vladnih nagodbenih predlog. Iz avstrijskega stališča je zelo obžalovati, da ne vemo o vsebini Stürkha-Tiszove nagodbe in da se nas ni poklicalo k posvetovanju, ko se je šlo za najvažnejše koristi Avstrije nasproti Ogrski, predvsem v gospodarskem oziru. Največji pogršek grofa Stürkha je bil, da ni vpoklical živih sil, ki so tile v narodu, k življenju. Seidlerjeva vlada je sprejela ta načrt neizpremenjen. Treba pa, da so naši odnosi, predvsem gospodarskega značaja, nasproti Ogrski, pa tudi nasproti našim zaveznikom, na jasnem, da bomo pripravljeni na mirovna pogajanja.

Poslanec Friedmann (nem. nacionalec) predlaga, naj zbornica izjavi, da ni tajni zapisnik glede predpisov o prometu z živino z Ogrsko v skladu z našimi carinskimi in trgovskimi pogodbami in nima nobene postavne podlage. Istotako predlaga, naj se § 12 preuredi, ker ni v skladu s carinsko trgovsko-politično pogodbo z Ogrsko.

Nato govori tretji minist. baron Wieser. Razpravlja o vseh nagodbah. Naglašja, da je ta voma gospodarska

vojna in da bo tudi mir preuredil predvsem gospodarske razmere. Monarhija mora biti pripravljena na mirovni kongres. Predvsem pa, če hočemo z našimi nasprotniki začeti pogajanja, moramo biti sami na jasnem. Prepričati moramo tudi, da nam ne pokvarijo diplomati, kar smo dosegli z orožjem. Če se naši nasprotniki združijo v gospodarsko zvezo, moramo enako storiti. Nagodbo z Ogrsko bomo morali smoteno preurediti, sedaj sprejemamo samo dveletni provizorij s podaljšanjem stare nagodbe. Slednjič naglašja minister, da ne bomo ničesar ukrenili preko ustavedajnih zborov.

GOVOR POSLANCA SPINČIČA.

Uvodoma je očrtal v hrvaškem jeziku strahote te vojske, ki besni že tri leta, kakor ji ri para v zgodovini vseh vekov in vseh narodov. Clani te zbornice, poslanci našega naroda in drugih Slovanov so morali dolgo molčati. Bilo jih je pa tudi v vojni in so pričeli vseh cnihih grozot, ki so se dogajale in se dogajajo skoro po celi Evropi. »Gotova kultura« je povzročila, da je svet pozabil na načelo krščanske ljubezni in svobode ter bratstva in da je zavladala kruta sila. Izmišljaja si svet vsaki dan nova sredstva, kako uničiti ljudi, na zemlji in pod njo, na suhem in na morju. Razdejana so mesta, hrami božji, gosposke palače in hiše revežev; polja, vinogradi, livade, gozdi so postali pušča. Potopilo se je na tisoče ladij in v njih ljudje, mnogo materiala, med tem silno hrane. Na bojiščih je popadalo milijone ljudi, milijone je ranjenih in ti bodo dolgo časa pričeli barbarstva teh let. Roditelji objokujejo svoje sinove, vdove svoje može, sirote svoje očete. Ni čuda, da vse poprašuje, kdaj bo te vojne konec in kdaj bo mir.

Nemško nadaljevalje pravi:

Miru si želimo vsi. Eden predpogojev miru je načelo samoodločbe narodov. To načelo bi moralo obveljati povsod in bi se ne smelo izvrševati v parlamentu, v katerem je več narodov zastopanih in kjer bi posamezni narodi mogli biti majcizirani. Da dosežemo mir, bi moral vsaki narod za se po svojih zastopnikih v skupščinah odločevati o svoji usodi. Moralo bi se onemogočiti, da se po vojni ne dogaja vse ono, kar se je godilo raznim narodom, posebno našemu: srbsko-hrvatsko-slovenskemu, da namreč ne bo narodov dvojne vrste, vladajočih in služujočih, da ne bo tujevladja, ki re je izpremenilo v enem delu hrvatsko-srbsko-slovenskega naroda v pravo strahovlado. (Odobranje.)

Da je bilo to mogoče, je pripisati sistemu dualizma, ki ima v njem svojo podlago nagodba. Ta, ne le da se tolači vselej na korist Mažarov, a na škodo tej polovici, posebno pa Hrvatske in Slavonije. Dualizem je tedaj sam na sebi nesreča za Jugoslovane in pomenja uničenje ter smrt tega naroda. (Vihrano odobranje.) Po dualizmu so izročili Slovani deloma Nemcem, deloma Mažarom, deloma obojim na milost in nemilost. O razmerah pred vojno govore zapisniki tega parlamenta kakor drugega v Budimpešti, sabora v Zagrebu in Sarajevu ter deželnih zborov na Koroškem, Štajerskem, Kranjskem, v Trstu, na Gorškem, v Istri in Dalmaciji. Odločujoči faktorji niso marali za pritožbe Jugoslovanov in so tudi nadalje postopali z njimi kot z državljani nižje vrste in kot s sužnji n. pr. na Koroškem. Kako so postopali z Jugoslovani ob času vojske, presegla vse, kar se je kdaj dogajalo v zgodovini človeškega rodu. Nikdar in nikjer niso vlade z lastnimi državljani tako slabo in zločinski postopale kot naše vlade s Hrvati, Srbi in Slovenci. (Ponovno burno odobranje.)

Vojno so neki nemški državniki in mažarski politiki označili za vojno med nemštvom in slovanstvom ali kot vojno proti Slovanom. In vendar so poveljevali milijonom Slovanov, da se bore v nemške in mažarske namene. (Odobranje.) Najhujše je, če se človek mora boriti za svoje robstvo. (Odobranje.) Že za časa vojne so kovali jačje verige, kako bi z njimi povežali Jugoslovane in so nameravali vpeljati nemški državni jezik, nemške šole, vojno upravo, razprodajanje hrvatskega zemljišča, hrvatske obali, ustanavljanje raznih denarnih central, mažarski državni jezik in mažarske šole. Nemci in Mažari pravijo, da nečajo, da bi se posamezne dežele združile z Jugoslovanskimi, češ, ker jih mi sami potrebujemo, posebno pa potrebujejo za svoj razvoj Trst, Istro in Dalmacijo ter slovenske zemlje, da lahko pridejo do morja. Tako tudi Mažari rabijo morje ter dežele, da preko njih pridejo do morja. Ne umevajo, da te dežele imajo svojega gospodarja že nad tisoč let. In ta gospodar je slovensko-hrvatsko-srbski narod. (Odobranje.)

Vsakdo, kdor posega po njih, je enak tatu ali tolovaju, ki krađe ali s silo jemlje, česar potrebuje. Če se gospodje sklicujejo na stanje, ki je že nekaj časa v veljavi, moramo reči, da je to stanje ustvarjeno na prevari in sili, in da Srbi, Hrvatje in Slovenci niso nikdar izvolili Nemcev ali Mažarov za svoje gospodarje, marveč da so izvolili vladajoče hiše in te hiše kakor tu-

di srbsko-hrvatsko-slovenski narod zedine, ki se lahko med seboj dogovarjajo in odločujejo. Nikakor pa niso v to poklicani Nemci in Mažari. (Odobranje.) Jugoslovani hočejo imeti vse svoje zemlje! (Odobranje.) Tudi na Jadranskem morju ne smejo vladati Nemci, Mažari ali Italijani. (Odobranje.) Jugoslovani so že v devetem stoletju na tem morju igrali veliko vlogo in so imeli na njem veliko moč. (Odobranje.) Proglasili so jih za izdajalce države pa njim je ljubše, da jih označujete za izdajalce držav kot izdajalce svojega naroda. (Odobranje.) Med njimi bodo skušali zopet delati zmešnjave in že skušajo. Pa dotični krogi naj že zdaj vedo, da tudi visoki dostojanstveniki ne bodo nič opravili proti splošni volji naroda. (Veliko odobranje.) Mi zaupamo v Boga in v pravico, v naša prava in naše moči. (Odobranje.) Vredne predloge glede nagodbe o grozotah in nasilju in so v protislovju z načeli demokratizma in samoodločbe narodov, da celo v razmeh so tem načelom. Zato bodo Jugoslovani glasovali proti tem predlogom. (Ponovno odobranje. Govorniku častitajo.)

Poslanec Kolischer (Poljsko kolo) protestira proti temu, da izgublja Ogrska v tako važnih momentih, ko se borimo za obstoj države, svojo moč kot agrarna država. To je neopravičljivo. Poljaki bodo glasovali za provizorij nagodbe, ker nečajo oslabilati monarhije in ker hočejo živeti v smislu svojih tradicij z Ogrji v dobrih odnosih.

Posl. Evgen Levickij (Ukrajinec) izjavlja, da bodo Ukrajinci v znak protesta proti dualizmu glasovali proti provizoriju.

Posl. Jerzabek (nem. kršč. soc.) izjavlja, da bo njegova stranka glasovala za provizorij. Toda to se ne sme razlagati kot zaupnico Ogrski, ki ni storila svoje dolžnosti.

Po dr. Urbanu (nem. nacionalec) govori v imenu Češkega svaza posl. dr. Fiedler, ki svari pred gonjo proti Čehom in izjavi, da dobo Čehi v znak protesta proti sedanjemu neznosnemu sistemu, ki daje v obliki dualizma vso moč v roke Nemcem in Mažarom glasovali proti dualizmu.

Prihodnja seja jutri.

Uradni list v slovenskem jeziku v Ljubljani.

Poslanec Gostinčar in tov. so interpellirali notranjega ministra o uradnem listu v slovenskem jeziku v Ljubljani. Interpelacija se glasi: Vojvodina Kranjska je z malo izjemo čisto slovenska dežela. 5% nemško prebivalstvo tvori s takozvanimi nemškutarji neznatno manjšino. Navzlic temu izhaja v Ljubljani uradni list »Laibacher Zeitung« v nemškem jeziku. O slovenskem uradnem listu nečajo merodajni krogi ničesar vedeti. V odpravo tega nenaravnega stanja je nujno potrebno, da izhaja v Ljubljani v prvi vrsti uradni list v slovenskem jeziku. Zato govore tudi vse praktične okoliščine. Podpisani vprašajo:

Jeli Nj. ekscelencja pripravljena na podlagi pravnega principa pravičnosti odrediti, da izhaja v Ljubljani uradni list v slovenskem jeziku?

Državna cesta Logatec—Idrija.

Interpelacija poslanca Gostinčarja in sodrugov na ekscel. ministra za javna dela o državni cesti Logatec—Idrija na Kranjskem se glasi:

Državna cesta Logatec—Idrija je sedaj v jako slabem stanju. Promet z Italijo in aprovizacija sta ovirana, posebno ker dobiva Idrija ravno po tej cesti skoro ves živež in potrebščine. Zato je nujno, da se ta cesta takoj popravi in spravi v red.

Podpisani vprašajo, je li Vaša ekscel. pripravljena, da skrbi, da se cesta Logatec—Idrija tako popravi in zboljša.

Slovenski kmet si želi svobode izpod nemških valpetov.

Dr. Vrstovšek je vložil interpelacijo na notranjega ministra zaradi nečuvenga in surovega postopanja javnih funkcionarjev, ki jih je imenovala c. kr. namestnica v Gradcu in razna glavarstva, nasproti slovenskemu prebivalstvu na Slovenskem Štajerskem. Poslanec opozarja ministra na dejstvo, da so štajerske oblasti za slovenski del dežele nastavile skoro same odločno narodne nasprotnike, Slovincem sovrážne renegate, ki postopajo surovo in krivično. Interpelacija vsebuje tudi obširno pismo slovenskega kmeta iz obmejnih krajev Štajerske. Pismo je zanimiv dokument, kako trpi naš slovenski kmet pod nemškimi valpeti in kako se zaveda, da je tudi za našega kmeta edina rešitev v združenju Jugoslovanov v samostojni jugoslovanski državi.

Delegacije.

Dunaj, 3. decembra. Danes se je vršila otvoritvena seja delegacij. Volitev predsednika vodi starosini predsednik delegat Hauser (nem. kršč. soc.), ki izjavi, da smatra kot prvo in glavno nalogo delegacij, da napravimo konec temu strašnemu prelivanju krvi in da ozdravimo te strašne rane vojne. Če bo padla v delegacijah kakla ostra beseda, ni to še nikaka nesreča, ker

se je toliko nakopičilo v teku te vojne, da je treba razgovorov.

Nato se spominja predsednik ranjkega cesarja Franca Jožeta. Novemu cesarju pa zakliče trikrat živijo, koje ponove delegati stoje.

Za podpredsednika je izvoljen vitez Bilinski (Poljak).

Delegat Fuchs in tovariši stavijo predlog, naj delegacije izrazijo svoje zaupanje v politiko zunanjega ministra Czernina.

Posl. Daszynski in tovariši stavijo predlog, v katerem izrekajo politiki zunanjega ministra zaupnico in izražajo željo, naj se sklene takojšni mir, ki bo uresničil poljskemu narodu željo po svobodni poljski državi.

Delegati Stanek, dr. Korošec in Petrušević stavijo predlog, v katerem predlagajo, naj sporoči zunanji minister kroni željo delegacij, da se osnuje za mirovna pogajanja posebna komisija, v katero naj se izvolijo sorazmerno v smislu zadnjega ljudskega štetja zastopniki vseh avstrijskih narodov.

Tozadevno bi prišlo v komisijo zastopstvo narodov po sledeči razporeditvi: 12 Nemcev, 10 Mažarov, 7 Jugoslovanov, 10 Čehov, 1 Italijan, 3 Rumuni, 3 Ukrajinci in 5 Poljakov.

Delegat dr. Korošec in tovariši stavijo predlog glede varovanja imunitetne pravice delegatov Klofača in bivšega delegata Kramafa.

Češko-jugoslovanska izjava.

Delegat Stanek je podal v imenu čeških in jugoslovanskih delegatov v obliki vprašanja izjavo glede samoodločevalne pravice narodov, v kateri je dejal: Dejstvo, da je avstrijski ministrski predsednik imenoval dunajski parlament kot forum, kjer si morejo narodi priboriti samoodločevalno pravico in da je ogrski ministrski predsednik označil razmere na Ogrskem ki bijejo v obraz vsaki civilizaciji, kot ideal narodne svobode, nas navdajajo z najsrajnejšim nezaupanjem. Zato izjavljamo pred vso javnostjo z ozirom na mirovna pogajanja: Predpogoj uresničenja naših narodnih zahtev je, če se pravica samoodločevanja našega naroda v polni meri jasno in očitno zajamči, brez oziroma prizna in za njeno neomejeno in takojšnjo izvedbo nepreklicno dajo nedvoumne, zadostno obvezne garancije. (Živahno pritrdjevanje pri Čehih in Jugoslovanih.)

Predsednik izjavi, da bo vprašanje kot interpelacijo dostavil zunanjemu ministru, pripomniti pa mora, da je vsebina vprašanja in posebno posamezni izrazi takri, da jih mora grajati. (Burno oporekanje pri Čehih in Jugoslovanih.) Predsednik izjavi dalje, da je Staneku dal ukor radi izraza »razmere na Ogrskem, ki bijejo v obraz vsaki civilizaciji«. Takih izrazov v avstrijski delegaciji ne more dopustiti.

Nato se seja zaključila.

Skupni proračun za leto 1917—1918 in računski zaključki zadnjih let.

Iz predlog o proračunskem provizoriju za pror. l. 1917—1918 in iz računskih zaključkov za leta 1914—1915, 1915—1916 in 1916—1917 posnemamo:

Redni in izredni skupni izdatki avstro-ogrske monarhije za čas od 1. julija 1917 do 30. junija 1918 so določeni v izmeri za leto 1914—1915 ustanovljenih zneskov, vojni stroški za celokupno vojno moč so pa za čas vojne določeni v višini, kakor to zahteva dejanska neobhodna potrebščina. O vojni stroških podaja posebna tabela naslednja pojasnila:

1914—1915: vojska 9.870.000.000 K, vojna mornarica 109.700.000 K;

1915—1916: vojska 14.842.800.000 K, mornarica 162.500.000 K;

1916—1917: vojska 17.789.000.000 K, mornarica 240.000.000 K.

Skupaj za vojsko 42.502.000.000 K, vojna mornarica 512.000.000 K.

Razen tega so dobili skupni resorti za svojo upravo v minulih treh vojni letih: zunanje ministrstvo 271 milijonov, vojni ministrstvo in vojska 1.536.500.000 K, vojna mornarica 379 milijonov, skupno finančno ministrstvo 16,9 milijona, računsko nadzorstvo 1 milijon, skupaj 2.205.112.000 kron.

Za celokupni znesek 45.219.547.000 K sta prispevali obe državi monarhije v določenem kvotnem razmerju: L. 1914—1915 10.705.848.000 K, l. 1915—16 15.725.971.000 kron. l. 1916—1917 18.787.727.000 kron.

V l. 1917—1918 bo znašala denarna potrebščina celokupne vojne moči temeljem potrebščin v zadnjih mesecih — ako bi vojska trajala še celo proračunsko leto — za kopno moč okroglo 19,5 milijarde, za vojno mornarico okroglo 0,5 milijarde, skupaj okroglo 20 milijard kron.

Dve nadaljni predlogi se tičeta računskih zaključkov za leto 1913 oziroma za prvo polletje 1914. Skupno finančno ministrstvo je predložilo poročilo o upravi Bosne in Hercegovine za leta 1914. do 1916.

Ogrska delegacija.

Dunaj, 3. decembra. Ogrska delegacija je imela danes svojo otvoritveno sejo, v kateri se je konstituirala. Za predsednika je

bil izvoljen grof Khuen-Hedervary, za podpredsednika grof Avgust Zichy. Po kratkem nagovoru predsednika Khuena, ki se je završil z navdušenimi kliči cesarju, so izvolili odseke. Prihodnja seja se skliče pismeno.

Z bojišč.

Berlin, 3. dec. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta Bavarskega.

Po besnem bobnečem ognju v mesečni noči je napadel večeraj jutraj Anglez z močnimi silami našo postojanko pri in severno od Passchendaele. Turinške in hesenske čete so vrgle sovražnika s krepkim protisunkom; ulele so 60 mož. Potem, ko smo odbili napade, je ogenj ponahal, zvečer so zopet začelo močnejše streljanje.

Na bojišču pri Cambrai so podncvji le v nekaterih odsekih živahno streljali. Zvečer je sovražnik močno pomnožil ogenj med Inchy in Bourlon. V besnih bojih moža z močim smo jih odbili. Pri La Bacquerie se je izvalil delni angleški napad. S protisunkom smo zaplenili 9 topov in 18 strojnih pušk.

Število ujetnikov se je povzelo od 30. novembra na 6000, plen topov na 100.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

V Argonih so uspela naša podjetja; ujeli smo več sovražnikov.

Bojna skupina vojvoda Alberta Vrttembergana.

Sovražnik je v Thanner dolini in v Sundgau živahno nastopal.

Naši sovražniki so izgubili v zadnjih treh dneh v zračnih borbah in smo jim sestrelili 27 letal in 2 pritrjena zrakoplova. Poročnik Müller je priobčil svoji 27. in 28., poročnik Bongarts svoji 25. in 26. zmagi v zraku.

K BOJEM NA ITALIJANSKI FRONTI.

poročajo iz vojnega tiskovnega stana:

V zadnjih dneh so se vršili skoraj samo trdovratni protinapadi Italijanov na višinske postojanke v prostoru med Piavo in ozemljem Sedmih občin, ki so jih bile zasledile avstro-ogrske in nemške čete. Razen tega so se vršili krajevi boji ob Pivavi na Benčskem. Ako vpoštevamo velikost v tako presenetljivo kratkem času osvojenega prostora, so ne moremo čuditi, ako so se operacije navidezno ustavile; tal znaša zračna črta, v kateri so je izvršili glavni sunek: Tolmna-Bovec do Pivave približno 115 kilometrov. Ali nazorje: ako bi bili izvršili sunek Italijani in enako uspehi, bi bili prodrli od Gorice do ljubljanske kotline in od Tolmna do Brež na Koroskem. V nezadrženem roletu so naši takorekoč vzeli v eni sami tudi prvi zemljepisno in taktično važno ovirno črto: Tilment in se ustavili šele ob Pivavi, ki po svojem ovirnem značaju nadkriljuje Tilment. Primerjamo s tem uspehom francoske in angleške uspehe na zapadni fronti!

Sedaj je treba nekoliko potrpežljive: ceste in mostovi so bili razdrti oziroma vsled silnega prometa in slabega vremena v zelo slabem stanju. Treba je bilo in je še velikih poprav, da se zagotovi redni razvoj prometa, ki ga zahteva oskrbovanje in dopolnjevanje moderne armade. Razen tega treba v zasledenem ozemlju uvesti red in ustanoviti razne vojaške zavode za oskrbovanje armade na fronti. Ofenzivna podjetja zavezniških armad ob splošni Pivavi, kakor tudi uspešno odbijanje italijanskih protisunkov v gorah so dokaz, da preveč naše čete še vedno niso krepki ofenzivni duh.

Ravno zato si italijansko vojno vodstvo vedno znova prizadeva, da bi iztrgalo zavezniškom višinske postojanke, ki se souščaže v ravan. Pa vsi ti poizkusi se vsikdar razbijajo ob žilavem odporu avstro-ogrskih in nemških visokogorskih čet. Umljivo pa je, da se v tem visokogorskem valovanju slike menjajo. Vsekakor pa nosamejni dogodki, ki jih italijanska poročila napihujejo, na splošnem dejstvu ničesar ne izpreminjajo. In dejstvo je, da vsi liuti italijanski napadi posebno proti predmostju pri Zensonu, kakor tudi sodelovanje težke mornariške artiljerije proti hovinam četrtem v izlivnem ozemlju niso mogli na splošnem položaju ničesar izpremeniti.

Dunaj, 3. dec. Velikanski uspehi, ki smo jih priobčili v Italiji, bodo vodili tudi razveseljive diplomatske posledice. Vojni poročevalci, ki so se vrnili z italijani, bojišča, poročajo, da je položaj na vseh točkah bojne črte za nas izvrsten.

Glavna zadača naše ofenzive proti Italiji izpolnjena.

General Ludendorff je izjavil zastopniku »Neue Fr. Presse« v Berlinu: Javnost bi rada poznala končni smoter naše ofenzive v Italiji. Gotovega ni mogoče o tem nič reči. Vse je odvisno od tega, kako da se bodo dogodki razvili. Glavno nalogo je ofenziva doseglja: Trst je iz nevarnosti, bojna črta se je za polovico skrcila, vzeli smo sovražniku na stotine ujetnikov in skoraj polovico topov. Dovolj uspeha za napadalno operacijo. Čim bolj napreduje letni čas, tem večje so težave. posebno v gorah. Končno se mora vsaka ofenziva dalje časa ustaviti ali pa končati. Napadalec dobi uničeno železnico in ceste, ki jih mora zopet popraviti, poraženi sovražnik razpolaga z nepokvarjenimi železnicami, s katerimi dovaja ojačbe. Ob naši ofenzivi v Galiciji so se tudi čudili, zakaj da nismo šli bolj naprej, mi se nismo čudili, ker smo dobro vedeli, kaj da smo delali.

Hindenburg in Ludendorff o položaju.

V nekem pogovoru v velikem glavnem stanu je izjavil Hindenburg o položaju: »Vse gre dobro. Toda prezimiti bomo se-

veda morali in nekaj skupnih naporov bo še treba. Sedaj, ko gre vojna h koncu, moramo prav posebno trdno stati in bti močni. Mir pride potem sam ob sebi.« Temu je dostavil Ludendorff: »Kdaj pride mir, tega danes še ne moremo določiti. Eno pa lahko z vso gotovostjo povemo: Vojna se ne bo končala kot remisna igra, marveč se bo za nas ugodno odločila. — Kar se tiče premirja z Rus'jo, ga moremo skleniti, kakor hitro imamo gotovost, da se bo premirje držalo. Vprašanje splošnega premirja bo pa zelo težavno. Dotaknem se le ene točke: Ali naj naši podmorski čolni tekom premirja ustavijo svojo delavnost in damo sovražnikom priliko, da se po morju založe z vsem potrebnim, dočim bi mi ne i reš nobenega uvoza? — Glede dobe premirja se navadno govori o trimesečnem premirju. Ta rok bi bil vsekakor predolg: v treh mesecih bi se moglo v sovražnih deželah marsikaj izpremeniti na našo škodo, zato moramo iskati hitrejšo potasnitev. — O ruski revoluciji je Ludendorff izjavil, da nita kor ni zgolj srečen slučaj za Nemčijo, marveč posledica nemških zmag. Vojaški porazi so omajali zaupanje ruskega ljudstva v vlado, opozicija se je čimdalje bolj krepila in ker je bil celi ruski vladni sistem že do temelja gnit in trhet, se je ob prvem mogočem udarcu revolucije zrušil v prah.

Generalni polkovnik Borojević:

Upam, da bo uspeh VII. vojnega posojila vreden uspeha 12. soške bitke.

Za Jugoslovansko deklaracijo.

+ Občinski odbor na Sečih pri Šumберку zbran v seji dne 25. novembra z veseljem in navdušenjem odobrava deklaracijo naših poslancev v državnem zboru z dne 30. majnika t. l. ter poziva poslance, naj z vso odločnostjo nadaljujejo boj za oproženi obstanek Jugoslovancov. — Jožef Ozimek, župan.

+ Trško-občinski zastop Rečica z odobravanjem sledi sklepu visoke državne zbornice, se glasom sejnega skleni enoglasno pridruži majniški deklaraciji in daruje v ta namen za spomenik nezopaznega našega velikega Kreka 100 K in za novi »Tiskovni dom« v Mar'boru znesek 100 K, ter izreka zaupnico in častno priznanje našim ljudskim zastopnikom: načelniku »Jugoslovanskega kluba« g. dr. A. Korošču in našemu deželnemu odborniku g. dr. K. Verstovšku za vedno izkazano nesebično in neumorno delovanje — pri načelniku začetniški vsakokratni nastopi v borbi za doberbit varstvo in blaginjo našega vedno domoljubnega naroda Jugoslovane. — Trško občinski urad Rečica, dne 30. novembra 1917. Za župana: Anton Turnšek.

Povir pri Sečani se je v svoji starešin-stveni seji dne 1. decembra t. l. soglasno in navdušeno pridružil in izjavil za deklaracijo z dne 30. maja t. l. z željo, da naši zastopniki brezobzirno gredo po začetni poti, ker le v uresničenju tam začetnih načel je naš spas, vse drugo je za nas smrt. Naprej k svobodi in ujedinjenju. — Starešinstvo v Povirju: Matija Sila, m. p. Ivan Kocjan, m. p. Rodica Pavel, m. p., Karž Ivan, m. p., Kofeja Jakob, m. p., Skok Ilnac, m. p., Mlač Ivan, m. p., Kuntu Blaz, m. p., Renčič Josip, m. p. — V Povirju, dne 2. decembra 1917.

Občinski odbor občine Votlje je v seji dne 29. nov. soglasno sklenil, da pozdravlja deklaracijo jugoslovanskih poslancev z dne 30. maja in pa prizadevanja sv. očeta in presvitelega vladarja za mir.

Iz kluba občinskih svetovalcev S. L. S. stolnega mesta Ljubljane.

Ljubljana, 3. dec. 1917.

Na današnji redni seji kluba občinskih svetovalcev S. L. S. stolnega mesta Ljubljane, katere so se izvršili občinski svetovalcev Krečarja, Jiljela, Stefeta in dr. Zaka udeležili vsi občinski svetovalci izvoljeni na program S. L. S. Soglasno se je konstituiralo, da dosedanjí načelnik kluba, Ivan Krečar, ker je ustanovil svojo stranko, ni več član kluba, ki ga zato poziva, naj odloži mandat občinskega svetovalca stolnega mesta Ljubljane. Klub je na to soglasno izvolil za svojega predsednika občinskega svetovalca gosp. Jerneja Šerjaka. Soglasno in navdušeno se je sklenila na to sledeča udanostna izjava prevzvišenemu gosp. ljubljanskemu knezoškofu dr. Antonu Bon. Jegliču:

Vaša prevzvišenost!

Novo konstituirani klub ljubljanskih občinskih svetnikov S. L. S. Vam izraža najiskrenejšo zahvalo za Vaš nastop o priliki spora v S. L. S., da s'e tako možato nastopili za pravo narodno ljudsko stranko, ki je vodila naš narod v smislu programov slovenskih katoliških shodov do tako velikih uspehov. Izjavljamo, da ostanemo v smislu Vaših navodil zvesti S. L. S. pod načelstvom č. g. Andreja Kalana.

Sprejmite ob tej priliki izraze naše najiskrenejše udanosti in našo najsrčnejšo zahvalo, da ste tako odločno nastopili kot

prvobojevnik naroda za združenje Jugoslovancov v svobodni državi pod habsburškim žezlom.

Z izrazi najglobokejšega spoštovanja in udanosti.

Za klub:

Jernej Šerjak, l. r., načelnik.

Gospodu deželnemu glavarju dr. Ivanu Čustetiču je klub sklenil, da odpošlje sledečo izjavo:

Klub ljubljanskih občinskih svetovalcev S. L. S. izreka svoje najodločnejše obžalovanje radi Vašega izstopa iz Jugoslovanske kluba in radi Vašega poizkusa razbiti S. L. S. in omadeževati njen prapor s sejanjem razdora v obliki kmečke in meščanske stranke. Ostanemo zvesti načelom S. L. S. — v smislu dr. Krekovič idej — pod načelstvom č. g. prelata Andreja Kalana.

Načelniku Jugoslovanskega kluba n. slaniške zbornice državnega zbora na Dunaju, v roku poslancu dr. Korošču, je klub sklenil, da se odpošlje sledeča izjava:

Klub ljubljanskih občinskih svetovalcev S. L. S. stolnega mesta Ljubljane odločno podpira in se zavzema za majniško deklaracijo. Popolnoma zaupa »Jugoslovanskemu klubu«, zahvaljuje se mu, ker možato in odločno dela za združenje Slovencev, Hrvatov in Srbov v okrilju Habsburžanov. Obsoja vse sletke za razbitje narodne sloge, najostreje pa obsoja vse poizkuse razbiti S. L. S.

× × ×

Volilci in volilke S. L. S. v Ljubljani naj se odslej v vseh zadevah, ki tičejo ljubljanske občine, obračajo na načelnika kluba občinskih svetovalcev S. L. S. stolnega mesta Ljubljane, gospoda Jerneja Šerjaka, Ljubljana, Florijanska ulica št. 11.

× × ×

Predsedstvo izvršilnega odbora slovenske katoliške delavske demokracije in Jugoslovanske strokovne zveze naznanjati, da se bo v vseh občinskih zadevah svojih somišljenikov in somišljenic obračalo na klub občinskih svetovalcev S. L. S. stolnega mesta Ljubljane in da ga bo z vso močjo podpiralo.

Dnevne novice.

+ Promocija. Na dunajskem vseučilišču je promoviral doktorjem prava goriški rojak, starešina »Danice« Avgust Pavletič, ki se nahaša kot nadpročnik na bojišču. Naše čestitke.

— Za vojnega kurata pri 2. gor. strel. polku je imenovan duhovnik lavantinske škofije Franc Štupič.

— Cesarja Franca Jožefa očitljiva spominska plaketa. V spomin na pčko-nega cesarja Franca Jožefa I. izda »Črno-rumeni križ« skupno s c. kr. vojnokrststvenim uradom spominsko plaketo iz težkega bronu, ki jo je izdelal profesor Kautsch. Plaketina cena je bila vsled malenja številna izdelkov, ki bodo s tem dosegle naravnost redkostno ceno, določena na 12 kron, skupno z žametom prevlečenim enijem pa na 13 kron. Naroča se pri »Zbiralnici c. kr. vojnokrststvenega urada« in pri Poslovni centrali »Črno-rumenega križa« (Dunaj, I., Bräuenstr. 4) in pri »Centrali c. kr. vojnokrststvenega urada« (Dunaj, IX., Berggasse 16).

— Poročil se je dr. med. Dorde Cvejič z gospd. Anko Vertovšek, hčerko gospoda Alojzija Vertovška iz Kranja. — V Gradcu se je poročil g. dr. Albin Kandare, c. kr. stotnik v rez. z gđ. Marto Sernetz.

— Odlikovanja. Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči so prejeli: nadporočnik Karel Rubuš plem. Rogelje in poročnik Anton Bernhard in Josio Zakrajšek, vsi pri 2. gorskem strel. polku.

— Stotnik je postal nadporočnik Ivan Glinšek, učitelj v št. Jurju pod Donačko goro.

— Dražinske dohode učitelstvu bodo izplačane še pred 15. decembrom. Tako poročajo z Durneva.

— Tam v Bosni zlati... Bosanska vlada prične izdajati list »Narodni učitelj«, katerega bo urejeval Nemec dr. Friedl, ki ne zna ničesar od hrvaško. List bo seveda izhajal v hrvaškem jeziku. — Poročili smo že, da prične izdajati z novim letom šerif ef. Arnautović svoj politični list. V ta namen so mu Mažari obljubili dati 150.000 K. — Bivše glasilo mualimov (ljudski učitelji hodžinega stanu) »Mishah« prične zopet izhajati. Urejeval ga bo njegov prejšnji urednik Sakib ef. Korkut.

— Za zašrebeškega podžupana je izvoljen dosedanjí redžupan Kontak.

— Preki rod v obsehu zašrebeškega vojnega poveljstva, ki je obstojal od začetka vojne, je odpravljen.

— Nesreča na lovu. Josip Strle, posestnik iz Koritnice pri Knežaku, znani medvedji lovec, je šel v nedeljo na lov. Puška se mu je po nesreči srušila in bil na mestu mrtve. Naj v miru počiva!

— Ministrska komisija v južnih alpskih deželah. Predvčeršnjim je odpotovala ministrska komisija visokih uradnikov v Gradec. Od tam odpruče na južno štajersko, v posamezne okraje Koroske, Kranjske, Primorske in Dalmacije. Naloga ji je, da prouči razmere, ki jih je povzročila vojna, na lice mesta.

— Politijsko uru v Gradcu so dočeli gostilnam ob pol 10. ponoči, kavarnam ob pol 11. ponoči, malim kavarnam ob 9. zvečer.

— Hamburg brez razsvetljave. Zaradi pomanjkanja premoga so v Hamburgu popolnoma ustavili poulično razsvetljavo.

— Na Poljskem padajo cene blagu. Na varšavski borzi so vsled govoric, da se sklene premirje, izdatno padle cene blagu, posebno sladkorju. Kave, čaja, kakao v Varšavi že dolgo ni bilo dobiti, a zdaj tudi to blago ponujajo. Cene usnju bodo tudi padle, le manufakture bodo ostale drage, ker manufakturnega blaga v Rusiji primanjkuje.

— Iče se Jožef Dekleva, črnovojniški pešpolk št. 5. 6. stotnija. Zadnje pismo je datiral z italijanskega bojišča 8. maja 1917. Ev. poročila na naslov: Marija Dekleva, Zajeljske šte. 17. pošta Obrov, Istra.

Primorske novice.

p Slovenski pododdelki na c. kr. drž. obrtni šoli v Trstu. Ministrstvo za javna dela je dovolilo otvoritev teh oddelkov in sicer za sedaj: specialne šole za strojnike pomorskih ladij, strokovne šole za mizarje in ženske obrtne šole za izdelovanje perila, obleke, vezenin in čipk. Otvoritev oddelkov je tedaj dovoljena, naj se torej kmalu prične s poukom.

V neki dunajski bolnišnici je umrl te dni vojak posestnik v Vel. Zabljah na Vipavskem Ivan Zega. Naj počiva v miru!

Županstvo Gabrovica na Krasu naznana svojim občanarjem, da je bilo doma ter da je pregledalo vsa stanovanja v občini. Uvidelo je, da ni vredno se vrniti domov, dokler ni temeljite poprave pri vseh hišah v občini, kajti ponekod manjkajo okna, vrata, podovi in več drugih stvari. Po'eg tega manka tudi pitne vode, ker so splošno vse strešne cevi odstranjene. Povrnitev je edino koncem februarja t. l. mogoča. Pred omenjenim časom je tudi povrnitev izključena, ker ni možno do tega časa še primerno urediti aprovizacije in ostalih potrebščin. Ko bo na vsa stvar vsaj za silo urejena, se to uradno potom časopisov obvesti prizadete stranke. Pozdrav vsem občanarjem, župan Svara M.

Vrnitev istrskih beguncev. Dne 26. novembra je dospelo v Pulj 427 beguncev, ki so bili, odkar traja vojska z Italijo, nastanjeni na Češkem v okolici Lutomisla.

Gradoč so Lahji izpraznili v ponedeljek, dne 29. oktobra. Zažgali so prejšnji skladišča živil in obleke. Z njimi so odšli tudi irredentistični Gradežani, med prvimi župan Nicol Marchesini in občinski zdravnik dr. Marinaz. Poštni urad so otvorili dne 24. t. m., občinskimi gerantom je imenovan O. Ponion. Od duhovščine so pustili Lahje le starega g. Josipa Šarkerja, g. župnika S. Tožno so internirali v Firenzo, g. kaplana G. Falgari je med begunci na štajerskem. Vse prizadevanje Lahov, da bi iztrgali iz ljudstva avstrijsko mišljenje, je ostalo brezuspešno. Z navdušenjem so sročili naše vojake in jih peljali v cerkev, kjer so s Te deum praznovali dan odrešenja.

Pograščane družijo z Goriskega. Ivan Humar iz Grčarja hiš. št. 10, Gorisko, želi zvedeti, kje se nahajajo njegovi stariši Ivan in Katarina. Omenjeni je že nad leto dni ujet v Rusiji, odkoder je risal več listov, a doslej še ni dobil nikakega odgovora. Dne 10. septembra t. l. se je iz Odesa obrnil do mene s prošnjo, naj mu jaz kaj poročam o njegovih. Prosim tedaj tem potom g. Ivana, oziroma Katarino Humar, da mi naznanita naslov njihovega bivališča. Alojzij Vuga, učitelj, Reinprechtsdorferstr. 47/II. T. 14. Dunaj V. — Janez Movja, pri k. u. k. F. H. R. št. 28 v Mariboru, poizveduje po svoji ženi Evgeniji Movia in šestih otrocih, katere je zapustil pred 31 meseci doma v Korminu. Kdor o njih kaj ve, naj poroča na zgoraj navedeni naslov. — Franc Kurat, pri 97. I. R., III. Kom. Stationsbaracke, Radgona, išče svojo družino, obstoječo iz čene Marije Kurat in 3 otrok. Doma so iz Šempasa št. 75. Poizvedbe naj se pošiljajo na zgoraj navedeni naslov. — Inf. Karel Zidarič, Eskortmann in Elbe Kostelec, Zucker Fabrik David Blech, Češko, išče svojo ženo s tremi otroci, ki je stnovala v Gorici ulica Torrente št. 10 in Terezijo Zidarič stanujočo v Gorici ulica della Cappella 38.

Podpisujte VII. vojno posojilo.

S tem najboljšie pripomorete do zmage in častnega miru. :: ::

Ljubljanske novice.

Ij Pomorski kadetnikom je imenovan mornariški kadet Vladimir Andolšek, rodom Ljubljčan.

Ij Prečernova hčerka Ernestina Jelovšek je umrla v visoki starosti 75 let v mesni jubilejni ubožnici. Preživljala se je s podporami. Bila je šivilja. Svoje čase je veliko občevala s slovenskimi literati, posebno z Levstikom, Cimpermanom in z Aškercem. Pokopali so jo danes ob 2. uri.

Ij Smrtina kosa. Umrla je gospa Katarina Kumeč v hiralnici sv. Jožefa.

Ij Iz finančne službe. Finančni minister je imenoval tajnika finančne prokurature dr. Huberta Souvana za finančnega svetnika.

Ij Kamniški vlak vozi sedaj tudi popoldne. Iz Kamnika odhaja ob pol 2. uri popoldne, iz Ljubljane pa ob četrt 4. uro popoldne.

Ij Špeh za IX. okraj. Stranke IX. okraja prejemajo špeh v sredo, dne 5. t. m. popoldne na Poljanski cesti št. 15. Določeni je tale red: od 1 do 2 št. 1 do 200, od 2 do 3 št. 201 do 400, od 3 do pol 4 št. 401 do konca. Vsaka oseba dobi pol kg. kilogram stane 8 K 80 vin.

Ij Mestna zastavljavnica ljubljanska naznanja p. n. občinstvu, da se vrši dne 13. t. m. redna mesečna dražba v mesecu aprilu 1917 zastavljenih dragocenosti in efektov (blaga, perila, strojev, koles itd.) od 3. do 6. popoldne v uradnih prostorih, Prečna ulica št. 2. Posebno se še opozarja, da na dan dražbe ni mogoča rešitev ali obnovitev zapadlih predmetov, temveč le najkasneje zadnji uradni dan za stranke pred dražbo.

Skrbi sporazuma.

Amsterdam. 3. Lloyd George je izjavil zastopniku lista »Petit Parisienne«: Trenutni položaj sporazuma je zelo resen. Najvažnejša je sedaj naloga, ki jo izvedemo. Razpolagamo z množicami vojakov, s strelivom in s finančno močjo. Če ne bomo napravljali časa in ako hočemo odločno dobiti vojsko, je dobimo kljub Rusiji.

Iz nemškega državnega zbora.

V seji nemškega državnega zbora dne 1. t. m. je socialni demokrat Ebert pozdravil jasn odgovor kancelarja in avstrijske vlade glede na rusko mirovno pogodbo. Z ozirom na izjave angleških in francoskih ministrov, da hočejo nadaljevati vojsko do konca, se mora Nemčija z močjo braniti. Neodvisni socialni demokrat Ledebour je izjavil, da odklanja vojni kredit. Po živahni polemiki med socialnimi demokrati in neodvisnimi socialisti so sprejeli vojni kredit v višini 15 milijard.

Poslanec Erzberger je vprašal kancelarja, če more izposlovati še med vojsko povelje armadi in mornarici, ki naj po zgledu cesarja Karla prepove dvoboje.

Album razrušene Gorice in različne razglednice podrtje Gorice. Velika zaloga umetniških kart za 15—18 in 20 K za 100 komadov. Naročila se prosijo na naslov: **ANTON PRATOT, Gradec, Roseggerhaus**

IZGUBILA SE JE

včeraj zjutraj rujava

LISTNICA

z železniško legitimacijo. Pošten najditelj naj isto odda proti nagradi gospe Josipini Ham, branjevki, Pogacarjev trg, Ljubljana. 3153

Išče se

strežnica za snaženje stopnic in hodnika. :: :: ::

Sodna ulica št. 15, I. nadstropje. 3149

Lepo posestvo

z 10 do 30 orali polja in gozda, če mogoče z živino in zalogo krme

se želi kupiti

v okolici Ljubljane.

Ponudbe pod »Posestvo« na upravo »Slovenca«. 3148

Moško kolo

dobro ohranjeno, se prodaja. Naslov prodajalca se izve pri upravi »Slovenca« pod št. 3150.

Pozor!

Dogodi se, da trgovci ne vedo, kje bi najbolje prodali registrirano blagajno, katere več ne rabijo. Obrnite se, ako želite prodati, zamenjati ali kupiti kontrolno blagajno, le na naslov: National-Registrier-Kassen-G. m. b. H., Dunaj VII., Siebensterngasse št. 31.

Izgubil se je

v soboto, dne 1. t. m. zlati uhan z briljanti. Pošteni najditelj naj ga odda proti primerni nagradi ravnateljstvu c. kr. državne policije.

Prodajo se

košare za premož, okviri, podobe, preglednjala, preproge, zastori, deska za likanje, lestva in razni drugi predmeti. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 3120.

Zastonj dobi vsak na željo

moj glavni katalog ur, srebrnine, zlatnine in godbenih predmetov. Violine po K 14, 20, 25, in više. Dobre harmonike po K 16, 25, 35 in 50; dvovrstne harmonike po K 70, 80, 100 in 120; trovrsne po K 180, 200, 240 in 280. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Pošiljatev po povzetju ali predplačilu. Razpošiljalnica

JAN KONRAD c. in kr. dvorni dobavitelj Most (Brüx) št. 1754, Češko.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljeno oče oziroma soprog, gospod

Kajetan Lindner

posestnik

v nedeljo ob 9. uri zvečer po kratki in mučni bolezni v 56. letu svoje starosti udano v Gospodu zaspal.

Pogreb se vrši v sredo ob 4. uri popoldne na tukajšnje pokopališče.

Predrago pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

V Litiji, 4. decembra 1917.

Žalujoči ostali.

Prazne vreče

vsake vrste, suhe gobe, kumno, jamež in druga semena kupuje vedno in v vsaki množini in plačuje po najvišjih dnevnih cenah firma:

J. KUŠLAN, KRANJ, Gorenjsko.

2089

100 kron

plačam onemu, ki mi preskrbi mirno in prijetno

STANOVANJE

obstoječe iz dveh do štirih sob in pritliklin.

Ponudbe pod »J. T. 100« na upravo »Slovenca«. 3147

Za Miklavža

vsake vrste piškoti in druge slaščice prodaja na debelo in drobno

AL. IPAVITZ, LJUBLJANA,

3137 Židovska ulica št. 4.

Mlini „Jetta“

za drobljenje kakor tudi fino in debelo mleto vseh vrst pridelkov dobavlja

tovarna strojev »Jetta« družba z omej. jam.

Oddajna pisarna

Dunaj, XX., Klosterneuburgerstr. 28.

Zahtevajte prospekte »S. 53«.

Priložite znamko za odgovor.

Brez posebnega obvestila.

Potrjim srcem javljam, da nam je včeraj zvečer umrla naša dobra mati, babica in tašča, gospa

Terezija Boncelj roj. Gaube

po daljši bolezni v 74. letu svoje dobe.

Pogreb se vrši dne 3. decembra ob 3. uri popoldne na domače pokopališče; sv. maše zadušnice pa se bodo brale v tukajšnji cerkvi.

Venci se hvaležno odklanjajo.

ZELEZNIKI, dne 2. decembra 1917.

ŽALUJOČI OSTALI.

3125

Padel je na laškem bojišču 18. novembra

nadporočnik

Franc Petek

trгоvec in posestnik iz Ljubnega pri Celju

in bil pokopan na laških tleh v Feltre.

Ljubno pri Celju, 30. novembra 1917.

3142

Ljudska posojilnica reg. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani sprejema prijave na sedmo 5 1/2 % avstrijsko vojno posojilo

po objavljenih pogojih, tako da stane nominalnih K 100.—:

I. davka prosto 5 1/2 % amortizacijsko državno posojilo K 91.54. II. davka prosto 5 1/2 % dne 1. avgusta 1926 vračljive državne zakladnice K 94.—.

Vrednostni papirji avstrijskega vojnega posojila se sprejmejo v brezplačno shrambo in upravo.

Podpisujte 7. avstrijsko vojno posojilo!

I. 5 1/2 % amortizacijsko državno posojilo po K 92.—,

odšteveni enomesečno obrestno bonifikacijo torej po K 91.54;

II. 5 1/2 % dne 1. avgusta 1926 povračljivi državnozakladni listi po K 94.—

Prijave sprejema po originalnih pogojih oficijelno subskripcijsko mesto

Kranjska deželna banka v Ljubljani.